

הוספה

חי אלול הוא יום הולדת¹ שני המאורות הגדולים²: מורנו הבעש"ט — מייסד תורת חסידות הכללית, ורבנו הזקן — מייסד תורת חסידות חב"ד. ידוע³, אשר בכל שנה ושנה חוזרת ונעורה אותה ההמשכה שהיתה בפעם הראשונה. ובכל שנה נמשך אור⁴ חדש שלא הי' מעולם. יום ההולדת שייך וקשור ליום ההסתלקות, וכמ"ש טוב שם⁵ משמן טוב ויום המות מיום הולדו. בכ"ד טבת הבע"ל⁶, ימלאו מאה וחמשים שנה⁷ להסתלקות רבנו הזקן⁸. ולכן בשנה זו ביחוד יש לנצל הימים שביניהם — מיום חי אלול עד כ"ד טבת.

* * *

-
- (* תוכן ובקיצור לשון ובהעתיקה ללה"ק מכמה שיחות בהתוועדות ח"י אלול ה'תשכ"ב. — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בקונטרס בפ"ע למחרת התוועדות ח"י אלול, ולאח"ז ב"המאור" תשרי-חשון תשכ"ג (גליון קכו); בסו"ס המאמרים תש"ב ע' 143 ואילך; בהוספות ללקי"ש ח"ט ע' 343 ואילך. במהדורה זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל. (1) יום הולדת: אז מזלו שולט ועוזר לו (ראה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח). שמחה ועילוי ביום הולדת צדיק, ראה: תחומא ס"פ פקודי (של יצחק). מגילה יג, ב (משה). שמור"ר פט"ו, ט (של בן מלך). ר"ה יא, א (חדש שנולדו בו האבות). ויש להטעים גם בנוגע לכאור"א מבני", כי כיון שביום הבר מצוה צ"ל שמחה כביום החופה (זהר חדש בראשית טו, ד) וע"פ כהאריז"ל בכל שנה חוזרת וניערת אותה ההמשכה — צ"ל בהתעוררות וכו' בכל שנה ביום ההולדת. וידועה הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר אשר ביום ההולדת על האדם להתבודד, ולהעלות זכרונותיו ולהתבונן בהם, והצריכים תקון ותשובה ישוב ויתקנם ("היום יום" יא ניסן).
- (2) הולדת.. הגדולים: ראה קונטרס חי אלול ה'תש"ג (ע' וא"ו, יג. ולאח"ז בסה"ש תש"ג ע' 141. 146). רשימה שבסו"ס המאמרים ה'תש"ח (ע' רצב). ולאח"ז בסה"ש תש"ח ע' 258.
- (3) ידוע כו' חזרת: ראה לב דוד (להחיד"א) פכ"ט (ע"פ משי"כ הרמ"ז בסי' תיקון שובבים). משנה ספ"ג דגיטין.
- (4) נמשך אור: ראה אגה"ק סי"ד.
- (5) טוב שם: עיין רשימות הצ"צ עה"פ. ראה שיחת ש"פ חו"ב, י"ב תמוז ה'תשכ"ב ס"ו ואילך (לעיל ע' 109 ואילך). הקישור הנ"ל בנוגע לצדיקים בפרט, להעיר ממזול"ל הקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום (ר"ה יא, א).
- (6) שנת ה'תשכ"ג.
- (7) מאה וחמשים שנה: להעיר גם ממחז"ל: חמשים שנה נקרא עולם (תדבאר פ"ו). וראה בחיי וציוני למשפטים (כא, ו). וראה שיחת חי אלול ה'תש"א (סה"ש תש"א ס"ע 152 ואילך).
- (8) להסתלקות רבנו הזקן: (להעיר אשר היתה אז הקביעות — כמו בשנה זו) — אחר

התקשרות לצדיק ולנשיא הוא ע"י לימוד⁹ תורתו וקיום הוראות שלו. ובהיות אשר מעיקרי תורתו¹⁰ של רבנו הזקן הם ספר התניא — פנימיות התורה, והשלחן ערוך שלו — בנגלה דתורה, לזאת מהנכון במאד אשר יסדרו חלוקת התניא (כולל גם שער היחוד והאמונה, אגרת התשובה, אגרת הקודש וקונטרס אחרון¹¹) וחלוקת השו"ע (מאו"ח ה' השכמת הבוקר ועד לסימן האחרון שבחו"מ וגם הקונטרס אחרון בכלל) בין כל אלו השייכים לרבנו הזקן.

— הם הן כל ישראל, וכידוע דבר¹² רבנו הזקן אשר חסידות היא לא עבור כתה מיוחדת בישראל — כ"א נחלת כל ישראל —
 וכל אחד יקבל על עצמו ללמוד בכל יום ויום שבין יום ההולדת ויום ההסתלקות, שיעור בתניא ושיעור בשו"ע אדה"ז — באופן שיסיים חלקו ליום כד טבת הבע"ל.

— מובן אשר לימודים אלה הם נוסף על לימוד שיעור התניא שבכל יום מימות השנה כפי שנחלק¹³ ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר, ונוסף על לימוד שאר שיעורים הקבועים ורגילים.

וע"פ ביאור רבנו הזקן¹⁴ במעלת חקיקת התורה במוח הזכרון — יהי' הלימוד באופן אשר יהיו חקוקים בזכרוננו עכ"פ הענינים שבחלקו, הן בתניא והן בשו"ע.

* * *

ע"פ הוראת רבותינו אשר תלמידי התמימים צריכים להיות בדרגא של "ונפלינו" — יסדרו תלמידי ישיבות תו"ת את חלוקת התניא והשו"ע ביניהם בפני עצמם.

וגם אלו שתורתם אומנתם, יכולים להשתתף עם תלמידי הישיבה בחלוקה זו.

* * *

שהתפלל תפלת ערבית והבדלה בחונן הדעת בדעה צלולה ומיושבת ובדבקות נפלאה (כחצות שעה יא') במוצש"ק (דשמות) כ"ד טבת תקע"ג (הקדמת השו"ע דאדה"ז).

(9) ע"י לימוד: ראה "היום יום" (כד סיון תש"ג).

(10) מעיקרי תורתו: ראה שיחת י"ט כסלו תרצ"א בענין העשר זכויות (לקו"ד ע' תשיח).

(11) אגרת הקדש וקונטרס אחרון: אף שנתוספו לס' התניא רק לאחר הסתלקות רבנו הזקן, אבל הרי בניו ובראשם אדמו"ר האמצעי — ממלא מקומו — חברום לס' לקוטי אמרים.

(12) וכידוע דבר: ראה ג"כ מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר הנדפס בקונטרס י"ט כסלו ה'תש"י (ולאח"ז באג"ק שלו ח"י ע' דש).

(13) כפי שנוחלק: ב"מורה שיעור" — נדפס בסו"ס התניא הוצאת "קה"ת".

(14) ביאור רבנו הזקן: לקו"ת ס"פ קדושים.

כותב רבנו הזקן¹⁵: "כל עיקר עבודת ה' בעתים הללו בעקבות משיחא היא עבודת הצדקה כו' ולא אמרו רו"ל ת"ת שקול כנגד גמ"ח אלא בימיהם¹⁶ כו' משא"כ בעקבות כו'". עיי"ש באריכות.

מזה מובן, אשר כמו שצ"ל ביחוד לימוד תורתו במשך ימים אלו, כך צריכה להיות נתינת צדקה במיוחד במשך תקופה הנ"ל, ומה טוב – לטובת ענינים השייכים לרבנו הזקן. היינו – הדפסת תורתו (ספריו ומאמריו), וכן של רבותינו הבאים אחריו ומבארים דבריו, והחזקת המוסדות במ לומדים תורתו ומתנהגים ברוחו.

ולזאת, ביחד עם לימוד התניא והשו"ע, יתרום כל אחד בכל יום מימים אלו

— ומזמני היום¹⁷ המסוגלים לזה הם: בבוקר קודם תפלת שחרית וכן קודם תפלת מנחה —

לקופת "קרן שניאור"¹⁸, אשר כסף קופה זו הוא עבור הדפסת הספרים ולהחזקת מוסדות הנ"ל.

והי' ביום הששי — יתרמו משנה על אשר יתנו יום יום, ועד"ז בערב יום טוב וערב יום הקדוש.

* * *

על פי המבואר בכ"מ, באגה"ת ובאגה"ק, אשר עכשו נהגו להרבות¹⁹ מאד מאד²⁰ בצדקה, ועד לאופן של בזבז, הרי מובן במכש"כ

15) כותב רבנו הזקן: אגה"ק ס"ט.

16) ולא אמרו.. אלא בימיהם: אין להקשות והלא פס"ד ערוך הוא בכל הפוסקים, ואדה"ז עצמו הביאו בהל' ת"ת שלו (פ"ד ס"ב, ז) דת"ת שקול כו' — כי הרי מצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים קודמת לת"ת (שם פ"ד ס"ג) ולכן כשאין דרך כו' כ"א ע"י מעשה הצדקה כו' (ראה אגה"ק שם) — זהו העיקר. — ולהעיר ג"כ מאגה"ק נפש השפלה שכתבה אדה"ז לפני הסתלקותו (נדפסה בלקר"ד ח"ד תקצז, א. ולאח"ז באג"ק אדה"ז ס"ע שצו ואילך).

17) ומזמני היום: ראה שו"ע האריז"ל הל' צדקה. שו"ע אדה"ז סו"ס צב. שו"ע הל' צדקה סרמ"ט ס"ד. וראה ג"כ תו"א ס"פ ויצא. לקו"ת תבוא (מג, ב). הקדמת רבנו בסידורו. אגה"ק ס"ח. וע"פ כ"ק מו"ח אדמור"ר "קודם כל מצוה" (היום יום — ו תמוז). אלא שבכ"מ מהמסומנים לבסוף הוא לצורך התפלה (והמצוה) — ולא שאז דוקא זמן הצדקה, משא"כ בשו"ע האריז"ל וכו'. ע"ש. ואכ"מ.

18) קרן שניאור: ידועים דברי הבעש"ט אשר: שמו (של אדה"ז) שניאור — שני אור — שני אורות הוא יאיר בתורת הנגלה ובתורת הנסתר (מגלת י"ט כסלו).

וראה מהרש"ל ביש"ש גטין פ"ד הובא בשה"ג לחיד"א מע' גדולים ש' בסופה.

19) להרבות.. בזבז: אגה"ת ספ"ג. אגה"ק ס"י. ועוד.

20) מאד מאד: להעיר מלקו"ת שלח (לז, א, לח, ג).

בנוגע לנתינת צדקה הנ"ל, אשר צריכה להיות באופן של בזבז, ועאכ"כ שלא לדקדק²¹ כו'.

מטעם זה, הנה אף שמפסק רבנו הזקן בהל' ת"ת²² מובן שגם ממצות מעשר יכולים לקחת עבור הדפסת ספרים והחזקת מוסדות כהנ"ל, מ"מ, מאחר שהנתינה צריכה להיות מבלי לדקדק וכו', מהנכון אשר כל תרומות הנ"ל תהיינה שלא ממצות המעשר.

* * *

מובן, שהמדובר אודות נתינת הצדקה — הוא שייך גם לנשים, ואדרבה, מצד כמה טעמים, להן דבר הצדקה שייך יותר.

ואף שהדין הוא²³ שגבאי צדקה אין מקבלין מהנשים אלא דבר מועט, הרי שיעור זה תלוי בעושר הבעל ובהקפדת הבעל וכו' ובמדינה זו²⁴ בפרט — הרי הבעלים נותנים לרשותן גם סכומים גדולים ואין מקפידים על זה.

* * *

ע"ד המבואר לעיל בענין שיעורי הלימוד — הצדקה האמורה היא בהוספה על הנתינות לצדקה הקבועות או הרגילות.

* * *

עפ"י המבואר בכ"מ²⁵ שגם ת"ח צריכים לעסוק בגמ"ח וגם בעלי מצות צריכים ללמוד תורה, וההפרש שביניהם הוא מהו עיקר עסקם.

— כל מה שדובר לעיל שייך לכל סוגי בני".

אלא שאלו שעיקר ענינם תורה, הבזבז בצדקה צריך להיות לפי ערכם, ע"ד הידוע בפירוש בכל מאדך מאד שלד.

— אלא שאלו, שאין ביכולתם לתת סכומים גדולים, יהדרו ביותר לתת תרומתם בפרוטות (במטבעות קטנות) ולתתן בפעמים רבות. וכדיוק לשון רז"ל "והכל לפי רוב המעשה"²⁶, שנוגע לא רק גודל המעשה אלא גם רוב המעשה —

(21) שלא לדקדק: אגה"ק סט"ז.

(22) בהל' ת"ת: פ"א ה"ז. וראה שר"ע הל' צדקה ר"ס רמ"ט ובאחרונים שם.

(23) שהדין הוא: שר"ע הל' צדקה סרמ"ח ס"ד.

(24) ובמדינה זו: ובכלל בימינו אלה דרגילות לישא וליתן כו', מקבלין מהן אפילו דבר מרובה (יש"ש בכ"ק — הובא באחרונים לשו"ע שם).

(25) המבואר בכ"מ: ראה ג"כ אגה"ק סוס"ה.

(26) רוב המעשה: ראה אגה"ק סי' כא, ל. מאמר הצ"צ ד"ה להבין כו' פרוטה ופרוטה מצטרפת (ברוקלין, תשי"ז, ולאח"ז באוה"ת על מארז"ל ע' מ). עיי"ש. וש"נ.

ועיקר הבזבוז ובחי' מאד (כלי גבול) שלהם צריך להיות בלימוד התניא — אשר, ע"ד תושב"כ²⁷, כולל הוא גם ספרי ומאמרי חסידות אשר לאחריו וגם אלה אשר לפניו, ובלמוד השו"ע — הכולל גם כו"כ ענינים שבנגלה מאלו שקודם כתיבת השו"ע ומאלו שאח"כ.

ואלו אשר עיקר ענינם הוא קיום המצות ובפרט מצות צדקה שנקראת²⁸ בשם מצוה סתם, הלימוד הנ"ל שלהם יהי' באופן של מאד שהוא לפי ערכם, מאד שלך, וצריך להיות עיקר הבזבוז שלהם בנתינת הצדקה.

* * *

מובן אשר שיעורי הלימוד וכן התרומות צ"ל — בלי נדר²⁹.
ע"פ מרז"ל, זכין לאדם שלא בפניו, תרמו לקופה הנ"ל היום, על כל אלול³⁰ שירצו להשתתף בקופה זו. ולזאת, הרוצים בזה — יתרמו גם עבור היום חי אלול (וכן אלו שתגיע להם הידיעה באיחור זמן — עבור כל הימים הקודמים).

* * *

וע"י קיום כל הנ"ל, יהי' חיזוק ההתקשרות לנשיאנו רבנו הזקן ולנשיאים הבאים אחריו, ועל ידי זה³¹ — הוספה בהשפעת כל טוב, בטוב הנראה והנגלה, בגשמיות וברוחניות, בבני חיי ומזוני ריחי.

(27) ע"ד תושב"כ: ראה מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר הנדפס בס' קיצורים והערות ללקו"א (ע' קיח ואילך. ולאח"ז באג"ק שלו ח"ד ע' רסא ואילך).

(28) צדקה שנקראת: בכל תלמוד ירושלמי — ראה תניא פל"ז.

(29) בלי נדר: נתבאר ענינו ע"י רבנו הזקן בלקו"ת סד"ה וידבר גו' ראשי המטות.

(30) על כל אלול: ראה שקלים ספ"ג.

(31) ועל ידי זה: ראה אגה"ק לאדה"ז סי' זך וביאורו.